

11. Závěr

Centrální banka je vrcholnou státní institucí, která vykonává rozhodující vliv na chod ekonomiky v zemi, neboť je jedním ze dvou subjektů podílejících se na provádění hospodářské politiky státu. Zatímco vláda stanoví všeobecnou hospodářskou politiku a vykonává politiku rozpočtovou, centrální banka je zaměřena především na zabezpečování politiky monetární. Výkon měnově politických funkcí centrálními bankami, tyto v současnosti postavil do pozice jednoho z nejvýznamnějších hráčů na poli ovlivňování makroekonomických ukazatelů národního hospodářství stanoveným, společensky žádoucím směrem. Z těchto důvodů bylo přinejmenším zajímavé, věnovat úpravě právního postavení České národní banky coby ústřední banky státu náležitou pozornost.

Základ právní úpravy je zakotven v čl. 98 Ústavy ČR, který zejména s ohledem na nejdůležitější funkci ČNB spočívající v provádění měnové politiky stanoví, že jejím hlavním cílem je zabezpečování cenové stability. Vzhledem k tomu, že pozice ČNB v systému státních orgánů je na ústavní úrovni řešena pouze ve vztahu k prezidentu republiky, je nutno pozornost dále obrátit na prováděcí legislativu, kterou představuje zejména Ústavou ČR předpokládaný zákon o ČNB, jehož úkolem je stanovit postavení, působnost a další podrobnosti týkající se centrální banky.

Nelze opominout, že postavení ČNB kromě právních předpisů formuje také moc soudní. Do vztahů ČNB k vládě a prezidentu republiky výrazně zasáhl Ústavní soud, který v rozhodnutích z roku 2001 zaujal pozici ochránce nezávislého postavení centrální banky, když nepřipustil, aby vláda získala rozhodující vliv na složení nejvyššího orgánu ČNB a činnosti ČNB vykonávané.

Jak je vidět, důležitým aspektem, který má vliv na postavení ČNB, je právní úprava její nezávislosti. Zakotvení nezávislého postavení centrální banky především na orgánech moci výkonné, je v současné době standardním ustanovením právních řádů zemí s vyspělou tržní ekonomikou. Tato problematika vystoupila více do popředí v souvislosti se vstupem ČR do EU, kde je na nezávislost centrálních bank členských států coby dílčích prvků ESCB, kladen zvláštní důraz. Mj. i na tyto požadavky evropské legislativy musela naše právní úprava reagovat. Stalo se tak cestou harmonizačních novel zákona o ČNB přijatých před 1.5.2004.

Ačkoli při pohledu na platnou právní úpravu lze konstatovat, že ČNB v současné době poskytuje postavení srovnatelné s postavením ostatních centrálních bank členských států EU, je třeba při dalších úvahách o směřování centrálního bankovníctví na našem území přihlídnout ke skutečnosti, že ČR čeká (dříve nebo později) zavedení eura jako naší národní měny. Tomu ovšem bude muset předcházet přijetí nového zákona o ČNB, který zohlední kvalitativně zcela odlišné postavení naší centrální banky, po vstupu do Eurosystemu. Vládní návrh nové právní úpravy ČNB, nyní čeká na projednání v Poslanecké sněmovně. O jeho osudu, lze v současné chvíli pouze spekulovat.